

OSUUSTOIMINTA OPPIMISMALLINA YRITTÄJYYTEEN

OPIKELIJOIDEN OSUUSKUNNAT

Vanhempi tutkija, KTT Eliisa Troberg
Verkkopedagogi, KM Pekka Hytinkoski

Sisältö

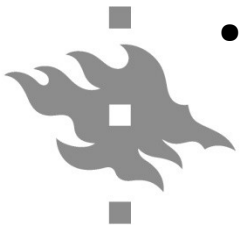
- Mitä on opiskelijaosuustoiminta?
- Missä oppilaitoksissa on osuuskuntia?
- Millaisia erilaisia malleja opiskelijaosuustoiminnasta on?
- Millä toimialoilla osuuskunnat toimivat?
- Mitkä ovat opiskelijaosuustoiminnan hyödyt?

Hyödyt opiskelijoille

Hyödyt opettajille ja oppilaitoksille

Yhteiskunnalliset hyödyt

- Näkymiä oppimisen tulevaisuuteen
- Yhteenveto

Mitä on opiskelijasosustoiminta?

Mitä on opiskelijaosuustoiminta?

- Opiskelijaosuuskunnat (kutsutaan myös oppilaitososuuskunniksi) ovat osuuskuntamuotoisia yrityksiä, joissa opiskelijat oppivat yrittäjyyttä, ammattiosaamista, työelämätaitoja sekä ansaitsevat rahaa.
- Suuressa osassa osuuskuntia opiskelijat kerryttävät myös opintosuorituksiaan osuuskuntatyöskentelyn kautta.
- Osuuskunta on oppimistarkoitukseen soveltuva yritysmuoto, koska siihen on helppo liittyä ja tarvittaessa erota, alkupääomavaatimusta ei ole.

Missä oppilaitoksissa on osuuskuntia?

- Ensimmäiset opiskelijoiden osuuskunnat perustettiin ammattikorkeakouluihin. Sittemmin niitä on perustettu ammatillisiin oppilaitoksiin, yliopistoihin ja lukioihin.
- Useimmissa Suomen 26 ammattikorkeakoulussa (144 400 opiskelijaa) on tai on ollut oppilaitososuustoimintaa.
- Noin kahdeksankymmenen toisen asteen ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoilla on mahdollisuus liittyä oppilaitososuuskunnan jäseneksi. Vuonna 2016 ammatillisia oppilaitoksia oli 99 (164 500 opiskelijaa) ja ammatillisia erityisoppilaitoksia 6 (5000 opiskelijaa).

(http://www.stat.fi/til/kjarj/2016/kjarj_2016_2017-02-14_tie_001_fi.html)

Missä oppilaitoksissa on osuuskuntia? (2)

- Suomen 14 yliopiston osalta (158 700 opiskelijaa) seuraavien yliopistojen opiskelijoilla on mahdollisuus liittyä oppilaitososuuskuntaan: Helsingin yliopisto, Aalto-yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Tampereen yliopisto, Lappeenrannan teknillinen yliopisto, Turun yliopisto, Jyväskylän yliopisto ja Lapin yliopisto.
- Suomen lukioissa on tai on ollut oppilaitososuustoimintaa noin kymmenessä. Vuonna 2016 Suomessa oli 342 lukiota (112 200 opiskelijaa). Lukioiden vähäistä osuuskuntien määrää selittää erityisesti lukion yleissivistävä ja ylioppilaskirjoituksiin tähtäävä rooli. Yrittäjyyttä on ollut haasteellista integroida lukion opintoihin. Nyt osuuskuntayrittäjyys soveltuu erinomaisesti vuonna 2016 voimaan tulleeseen opetussuunnitelmaan, joka korostaa yhteisöllisyyttä sekä yhdessä oppimista ja pitää sisällään oppiainerajoja rikkovat ilmiöpohjaiset oppimiskokonaisuudet.

(http://www.stat.fi/til/kjarj/2016/kjarj_2016_2017-02-14_tie_001_fi.html)

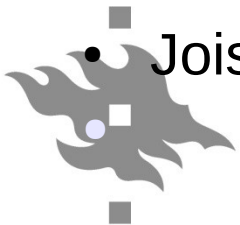
Millaisia erilaisia malleja opiskelijaosuustoiminnasta on?

- Osa opiskelijaosuuskunnista on ns. pedagogisia tai oppimisosuuskuntia. Tällöin opiskelijat voivat suorittaa opintonsa joko kokonaan tai lähes kokonaan osuuskunnissa työskentelemällä (esim. monet ammattikorkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten osuuskunnat).
- Jotkut osuuskunnat toimivat puhtaasti työllistymisen välineinä, eli opintoja ei ole kytketty osuuskunnan toimintaan, vaikka oppimista informaalisti tapahtuukin (esim. monet yliopistojen osuuskunnat).
- Joidenkin oppilaitosten osuuskunnissa myös henkilökunta voi sivutoimisesti tehdä töitä yrityksen kautta.
- Jotkut osuuskunnat palvelevat useita oppilaitoksia. Tällöin osuuskunnan jäseniä ovat useampien oppilaitoksen opiskelijat.

Millaisia erilaisia malleja opiskelijaosuustoiminnasta on? (2)

- Joissakin oppilaitoksissa uudet opiskelijat perustavat aina uuden osuuskunnan esimerkiksi Jyväskylän ammattikorkeakoulun Tiimiakatemiassa.. Joissakin oppilaitoksessa on olemassa oleva osuuskunta, johon uudet opiskelijat liittyvät jäseniksi esimerkiksi Evon Metsäosuuskunta.
- Jotkut osuuskunnat jatkavat toimintaansa jäsenten valmistuttua heidän yrityksensä. Esimerkiksi Trikkielokuva osuuskunta, joka oli alkujaan Lahden ammattikorkeakoulun opiskelijoiden osuuskunta.
- Osuuskunnat voivat olla yhteen toimialaan keskittyviä tai monitoimialaisia.
- Joissakin oppilaitoksissa on useita osuuskuntia.

Tiivistelmä käytetyistä termeistä

OPIKELIJAOSUUSTOIMINTA

Termiä opiskelijaosuustoiminta käytämme kuvaamaan osuuskuntamuotoisen opiskelijayrittäjyyden molempia (opiskelijaosuuskunta ja oppilaitososuuskunta) muotoja.

OPIKELIJAOSUUSKUNTA

Opiskelijaosuuskunta on yritys, joka perustetaan uusien opiskelijoiden ja mahdollisesti myös henkilökunnan yhteisen suunnittelujakson jälkeen. Uudet opiskelijat perustavat aina oman osuuskunnan.

OPPILAITOSOSUUSKUNTA

Oppilaitososuuskunta on oppilaitokseen perustettu osuuskunta, johon uudet opiskelijat tulevat jäseniksi ja eroavat valmistumisen jälkeen. Osuuskunta pysyy oppilaitoksessa opiskelijoiden vaihtuessa uusiin.

PEDAGOGINEN OPPIMISOSUUSKUNTA

Yksi näkemys pedagogisesta osuuskunnasta on, että se edellyttää jonkinlaista valmentajaa sekä opintojen integroimista ainakin jossakin määrin osuuskuntatyöskentelyyn. Koska asiasta ei ole selvää käsitystä, voidaan puhua tietynlaisesta jatkumosta, jonka toisessa päässä on täysin opintoihin integroitu pedagoginen osuuskunta ja toisessa päässä lähes täysin opinnoista irrallaan toimiva osuuskunta. Jälkimmäisessäkin tapauksessa osuuskunnalla on käytännössä vahvasti kansanvalistusta/sivistystä lähellä olevia sosiaalisia tavoitteita.

Millä toimialoilla osuuskunnat toimivat?

- Opiskelijoiden osuuskuntia toimii hyvin monilla eri toimialoilla, mm.:

Media

Tietotekniikka

Peliala

Kaupallinen ala

Matkailu- ja ravitsemusala

Metsä

Rakentaminen

Kone-, metalli- ja autoala

Sosiaali- ja terveysala

Taide- ja käsityöala

Puhtaanapito

Mitkä ovat opiskelijaosuustoiminnan hyödyt?

- Hyödyt opiskelijoille
- Hyödyt opettajille ja oppilaitoksille
- Yhteiskunnalliset hyödyt

Hyödyt opiskelijoille

- Opiskelijat työllistyvät, oppivat yrittäjyyttä sekä saavat ansioita. He hankkivat työelämäkokemusta ja -taitoja sekä kasvattavat itsevarmuutta toimimalla monenlaisissa erilaisissa projekteissa.
- Osuuskunnassa opiskelijat voivat kokeilla sekä työntekijän että johtajan roolia.
- Opiskelijat voivat testata omia liikeideoitaan tai tuotteitaan turvallisessa ympäristössä.
- Luo yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta, integroi mukaan erilaisia opiskelijoita, tarjoaa parhaimmillaan merkityksellisiä kokemuksia ja myöhemmin muistoja kouluvuosilta.

Hyödyt opiskelijoille (2)

- Osuuskunnassa opiskelijat kerryttävät opintojaan ja oppivat ammattiaan mielekkäällä ja käytännönläheisellä tavalla.
- Osuuskunnassa oppiminen on oivallista siinä mielessä, että osan ammattitaidoista voi oppia vain työkokemuksen kautta ei luennoilla.
- Osuuskunnassa oppiminen on tekemällä oppimista, käytännössä asioiden testaamista ja hyvää vastapainoa teoreettisille opinnoille.
- Opiskelijaosuustoiminta madaltaa opiskelijoille työelämän ja yrittäjyyden kynnyksiä.

Hyödyt opettajille ja oppilaitoksille

- Tarjoaa oppimisen ja täydennyskoulutautumisen mahdollisuuden – myös oman työpaikan sisällä ja työajalla. Opettajat kokevat hyötyvänsä ammatillisesti osuuskuntamuotoisen opiskelun ohjauksesta vaikka tehtävä on haastava.
- Luo uusia tiimejä opetushenkilöstöön, parhaimmillaan kouluihin rakentuu mestari-kisälli –tiimejä, joissa myös kokeneemmat työntekijät voivat olla uutta oppivan asemassa.
- Opiskelijoiden osuuskunnat toimivat erittäin hyvin yrittäjyyskasvatuksen välineinä. Oppilaitosten tiimiyrittäjyyden toimivuudesta on osoituksena myös sen levittäytyminen laajalti suomalaisiin eri koulutusasteiden oppilaitoksiin sekä yli 10 ulkomaan oppilaitoksiin.
- Oppilaitokset luovat moninaisia suhteita sidosryhmiinsä osuuskuntien kautta ja tekevät oppilaitosta tunnetuksi alueellaan.

Yhteiskunnalliset hyödyt

- Osuuskuntayrittäjyys aktivoi nuoret opiskeluun, työelämään ja tiimiyrittäjyyteen. Se vähentää nuorten syrjäytymistä ja siitä johtuvia kustannuksia sekä edesauttaa nuorten integroitumista työelämään aktiivisina toimijoina.
- Opiskelijaosuustoiminta on nopea ja tehokas väline opettaa nuorille yrittäjyyttä ja työelämätaitoja jopa jo lukioasteella. Ammatillisissa oppilaitoksissa ja ammattikorkeakouluissa opiskelijat oppivat nämä tärkeät taidot samanaikaisesti oman ammattinsa oppimisen kanssa.
- Opiskelijaosuustoiminta vahvistaa yhteiskunnassa yhteisöllisyyttä ja solidaarisuuden arvoja.
- Osa opiskelijoiden osuuskunnista jatkaa myös opintojen jälkeen ja tarjoaa näin sekä työtehtäviä että verotuloja paikallisesti.

Opiskelijaosuustoiminnan swot-analyysi

Vahvuudet

- tuo opintoihin tärkeää käytännön näkökulmaa
- hyvä yrittäjyyskasvatuksen väline
- madaltaa yrittäjyyden ja työelämän kynnystä
- ei suuria taloudellisia riskejä
- voi testata omia liikeideoita
- monipuolistaa opettajan työtä
- verkostoi oppilaitoksia sidosryhmiin

Mahdollisuudet

- mahdollistaa opiskelijoiden työllistymisen sekä yrittäjyys- ja työkokemuksen hankkimisen samanaikaisesti opiskelun ohella
- mahdollistaa ammatillisiin opintoihin liittyvän työharjoittelun toisen asteen ammatillisissa oppilaitoksissa
- mahdollistaa oivallisten liikeideoiden kypsyttelyn turvallisessa ympäristössä

Heikkoudet

- tasa-arvoiseen toimintamalliin saattaa syntyä sisäisiä ristiriitoja, jollei johtamisen kehittämiseen panosteta
- osuuskuntayrittäjyys on oikeaa yrittämistä, myynnin aikaansaaminen vaatii opiskelijoilta paljon, erityisesti koska opiskelijayrittäjyydessä on kyse oppimisesta ja oppimisen ja yrittäjyyden yhdistämisestä
- toimintamalli ei sovi kaikille; edellyttää itsekuria ja omatoimisuutta

Uhat

- uhkana on, että osuuskuntayrittäjyyttä ei integroida hyvin opintoihin pedagogisessa osuuskunnassa; opiskelijat eivät saa opintosuorituksia osuuskuntayrittäjyydestään eikä opettajan valmennustyötä resurssoida riittävästi
- uhkana on, että valmentavia opettajia on vain yksi, jolloin hänen siirtyessä muihin työtehtäviin, toiminta hiipuu
- opiskelijoiden ja/tai valmentavien opettajien heikko sitoutuminen toimintaan

Näkymiä oppimisen tulevaisuuteen

- Tulevaisuuden koulutuksessa tulisi edistää luovuutta ja yrittäjyyttä. Opiskelijoiden osuuskunnat ovat erinomainen väline luovuuden ja yrittäjyyden edistämiseen (Sanna Halttunen-Välimaa, Elinkeinoelämän keskusliitto, 30.5.2011).
- *“Tämä sukupolvi on yhteistyön ja suhteiden sukupolvi. Heidän vapaudenkaipuunsa muuttaa väistämättä myös koulutusjärjestelmää. Uusi koulutusmalli on oppilaisiin keskittyvä sekä monia muunneltavia ja yhteistyövaltaisia opetustapoja hyödyntävä. Uudessa koulussa oppilaita rohkaistaan toimimaan yhteistyössä. Opettajat korvaavat luennoivan opetustavan vuorovaikutuksella oppilaiden kanssa ja auttavat heitä löytämään vahvuutensa”*

<https://issuu.com/letshope/docs/hope>; http://static.ecome.fi/upload/3833/Kii_pula_Salpaus_YTY.pdf

Yhteenveto ja johtopäätöksiä

- Opiskelijoiden osuuskunnat ovat koulutusorganisaatioille sekä mahdollisuus että haaste. Opiskelu osuuskuntien kautta eroaa perinteisestä luokkahuoneopetuksesta. Se nostaa taidot/tekemisen tasa-arvoiseksi tiedon kanssa ja asettaa sekä opiskelijoille että opettajille uudenlaisia vaatimuksia.
- Oikeassa yrityksessä oppiminen ja käytännönläheinen toiminta opettavat yrittäjyyttä ja työelämätaitoja sekä luovat myönteistä asennetta opiskelua kohtaan. Kokemukset osuuskuntayrittäjyydestä monissa oppilaitoksissa ovat olleet pääsääntöisesti myönteisiä.

A serene landscape featuring a calm lake in the foreground, reflecting the surrounding environment. The water is still, mirroring the dense forest of evergreen trees that covers the hills in the background. A soft, hazy mist or fog hangs over the water and the lower slopes of the hills, creating a tranquil and somewhat ethereal atmosphere. In the immediate foreground, several tall, thin reeds or grasses are visible, their reflections clearly seen in the water. The sky is a pale, clear blue, suggesting a bright but slightly overcast day. The overall scene is peaceful and natural.

KIITOS!